

Motion till riksdagen 2005/06:Sf23

av Per Westerberg m.fl. (m)
med anledning av prop. 2005/06:72

Genomförande av EG-direktivet om rätt till familjeåterförening samt vissa frågor om handläggning och DNA-analys vid familjeåterförening

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att de uppehållstillstånd som makar beviljas vid det första beslutstillfället alltid skall vara tidsbegränsade.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vägran att medverka till genomförande av DNA-analys, när övrig utredning är otillräcklig.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om försörjningsförsäkrar.

Inledning

Invandring är i grunden en stor tillgång för ett land, givet att förutsättningarna för att ta till vara möjligheter för mänsklig utveckling och ökat välbefinnande är tillräckligt goda. Den förda politiken har dock inte förmått att hantera många av de frågor som rör invandring, vare sig det gäller att ta till vara möjligheter eller undanröja problem.

Migrationspolitikens ledstjärna måste vara öppenhet för dem som genom arbete eller på grund av förföljelse vill bygga en ny framtid i Sverige. I dagens globaliserade ekonomi är människors rörlighet både naturlig och nödvändig. Utgångspunkten bör vara tron på det universella och okränkbara i de grundläggande mänskliga fri- och rättigheterna. Vår utgångspunkt är också övertygelsen att människor har kraft, vilja och förmåga att ta ansvar.

En förutsättning för att den ökade rörligheten skall fungera är klara och tydliga spelregler. Den nu föreliggande propositionen uppfyller inte dessa krav på tydlighet i några viktiga avseenden.

Fel! Okänt namn på

Uppskjuten invandringssprövning och seriositetsprövning

Reglerna om seriositetsprövning som hittills gällt innebär att makar eller sambor som inte tidigare stadigvarande sammanbott utomlands och som söker uppehållstillstånd p g a anknytning till en härvarande anknytningsperson beviljas, om förhållandet framstår som seriöst och särskilda skäl inte talar däremot, ett tidsbegränsat uppehållstillstånd under en provotid på två år.

Detsamma gäller den som har för avsikt att ingå äktenskap eller inleda ett samboförhållande med en härvarande anknytningsperson.

Direktivet föreskriver en principiell rätt för anhöriga inom kärnfamiljen till familjeåterförening och att ett uppehållstillstånd skall ha en giltighetstid på minst ett år. Regeringen har i sin proposition, för att uppnå förenlighet med direktivet, tagit bort kravet på att ett förhållande skall framstå som seriöst för att uppehållstillstånd skall medges.

Varken EG-rätten eller andra internationella förpliktelser som Sverige har åtagit sig uppmuntrar medgivande av uppehållstillstånd när det, t ex, är fråga om skenförhållanden.

För att i större utsträckning undvika att uppehållstillstånd beviljas när det är fråga om skenförhållanden anser vi att de uppehållstillstånd som makar, sambor och partners beviljas vid det första beslutstillfället alltid skall vara tidsbegränsat.

Detta skall gälla oavsett om man sammanbott eller inte. En sådan ordning innebär att alla behandlas lika. Det blir en enklare regel att tillämpa på så sätt att ingen undersökning erfordras beträffande hur det tidigare förhållit sig i fråga om sammanboendet.

DNA-analys

En förutsättning för att rätten till återförening skall kunna utövas är att släktskapet kan bevisas. I vissa länder försvåras detta emellertid av att t ex folkbokföringen är bristfällig och ID-handlingarna inte är tillförlitliga. Beslutsunderlaget blir då ofta undermåligt men för att inte omöjliggöra familjeåterförening i dessa fall har ofta lägre beviskrav ställts. Det har visat sig att det inte sällan kommer barn till Sverige för att återförenas med personer som i verkligheten inte är deras föräldrar. Det har hänt att socialtjänsten har fått ta hand om barnen och placera dem i familjehem. För att förbättra beslutsunderlaget och undvika situationer av detta slag föreslås nu ökade möjligheter till DNA-analys i familjeåterföreningsärenden.

Ett skärpt beviskrav?

Enligt regeringen är någon skärpning av beviskravet inte avsedd med förslaget. Samtidigt medger regeringen i propositionen att uppehållstillstånd i ärenden om familjeåterförening mellan barn och föräldrar ibland meddelats trots att utredningen varit otillräcklig och att ett sådant avsteg från beviskraven nu kan undvikas genom möjligheten till frivillig DNA-analys.

Ett problem, som regeringen inte vidare adresserar i propositionen, är hur den situationen skall bedömas då övrig utredning är otillräcklig och Migrationsverket erbjuder DNA-analys men de sökande trots detta inte lämnar sitt samtycke till att genomföra en sådan.

Upprätthållandet av utredningskravet motiveras av hänsynen till barnens bästa och betydelsen av att barn inte återförenas med andra än sina föräldrar. Hänsynen till barnens bästa gör det därför också nödvändigt att även beakta denna situation.

Vi menar att det är naturligt att en vägran att medverka till genomförande av DNA-analys, när övrig utredning är otillräcklig, påverkar bedömningen av ärendet om uppehållstillstånd. Detta bör komma till uttryck i lagtext eller förarbeten.

Försörjningsförsäkringen

Utanförskapet är ett av det svenska samhällets största problem idag. Därför anser vi att det är en stor brist att regeringen i propositionen inte tar tillfället i akt att på något sätt adressera detta problem.

Som vi ser det är den bästa vägen mot delaktighet i det svenska samhället att få möjlighet att arbeta och försörja sig själv och sina närmaste.

Att huvudregeln är att alla människor i arbetsför ålder, oavsett nationalitet eller härkomst, som befinner sig i Sverige som huvudregel själva skall stå för försörjningen av sig och sina närmaste är en viktig princip som kommer till uttryck på olika sätt i vår svenska lagstiftning bl a i socialtjänstlagen (2001:453) och på mer detaljerad nivå i Socialstyrelsens allmänna råd om ekonomiskt bistånd.

Vad gäller den som söker uppehållstillstånd p g a anknytning kan följande sägas. Redan idag föreligger en lagstadgad underhållsskyldighet mellan makar enligt äktenskapsbalken. Vidare har den härvarande makens/sambons ekonomiska förmåga betydelse redan idag vid prövningen av rätt till bistånd enligt socialtjänstlagen.

Eftersom vi anser det av största vikt att människor som kommer till Sverige så snart som möjligt blir delaktiga i det svenska samhället och självförsörjande, anser vi att det vore värdefullt om dessa redan nu gällande principer om försörjningsansvar kom till uttryck även i detta sammanhang.

Vi anser att en försörjningsförsäkringen bör kunna undertecknas i samband med att uppehållstillstånd beviljas. För den som beviljas uppehållstillstånd

Fel! Okänt namn på

på g a anknytning skulle en försörjningsförsäkrans innehålla en förklaring om makars försörjningsplikt för varandra.

Innebörden av en försörjningsförsäkrans skulle vara att man förstått och tagit del av den i Sverige rådande principen om försörjningsansvar för sig och sina närmaste. Försäkrans skulle däremot inte innebära något hinder för uppehållstillstånd eller annars begränsa tillgången till socialförsäkringssystemen. Regeringen bör återkomma till riksdagen med närmare förslag beträffande utformningen.

Stockholm den 24 februari 2006

Per Westerberg (m)

Tobias Billström (m)

Anita Sidén (m)

Anne Marie Brodén (m)

Anna Lilliehöök (m)

Anne-Marie Pålsson (m)

Karin Enström (m)